

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

«Що треба знати ОМС про здійснення державного фінансового контролю і аудиту у воєнний час»

КИЇВ, 2023

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Вебінар відбувається у рамках Програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що виконується міжнародною організацією Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) та фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

Олена Чечуліна

**експертка-консультантка, консультантка Програми DOBRE
Бюджет та управління фінансами Програми USAID DOBRE**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Діяльність РПУ – місцеві бюджети

Якими основними законодавчими актами регулюється діяльність РПУ?

Які основні питання перевіряються РПУ під час проведення аудитів (відповідності, ефективності, фінансового)?

- Конституція України (ст. 98)
 - Бюджетний кодекс України (ст. 110)
 - Закон України «Про Рахункову палату» (ЗУ № 576)
 - Регламент Рахункової палати від 28.08.2018 № 22-7 (п. п. 3.3.10. 3.9)
 - Методичні рекомендації з проведення РПУ фінансового аудиту (р. 2.1.2)
- сайт РПУ Детально про НПА: <https://rp.gov.ua/About/RegulatoryDoc/>

- законності, повноти нарахування, своєчасності сплати і зарахування до **місцевих бюджетів закріплених за ними загальнодержавних податків і зборів або їх частки;**
- **правильності визначення та розподілу, своєчасності і повноти перерахування трансфертів, їх законність та ефективність використання;**
- **законності та ефективності використання коштів місцевих бюджетів у частині видатків, які визначаються функціями держави і передані на виконання АР Крим та місцевому самоврядуванню**
(п. 1 ст. 15 ЗУ № 576)
- **стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів (під час здійснення аудиту ефективності та фінансового аудиту)**

(Ч.4 ст.4 ЗУ № 576), 3.3.10 Регламенту № 22-7,

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Діяльність РПУ – місцеві бюджети

**Global
Communities**
Ukraine

РПУ також :

- здійснює заходи аудиту **!!!за зверненням органів місцевого самоврядування** щодо відповідних місцевих бюджетів та діяльності суб'єктів звернення;
 - надає в межах компетенції консультації ОМС (ч.1,ч.4 ст.7 ЗУ № 576);
- має право отримувати від **...органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій усіх форм власності, інших юридичних осіб та їх посадових осіб документи і матеріали, необхідні для здійснення Рахунковою палатою своїх повноважень (п.1 Ч.1 ст.8) ;**
- має право залучати в установленому порядку для забезпечення виконання повноважень РПУ **працівників державних контролюючих і правоохоронних органів, а також спеціалістів, фахівців-експертів з інших установ і організацій, у тому числі на договірних засадах (п.7 ч.1 ст.7)**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

ДАСУ – місцеві бюджети

Якими основними законодавчими актами регулюється діяльність ДАСУ?

- Бюджетний кодекс України (ст. 113)
- Господарський кодекс України
- Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю» (ЗУ № 2939)
- Постанова Кабміну «Положення про Держаудитслужбу» від 03.02.2016 р. № 43
- Постанова КМУ від 07.05.22 № 561 **Деякі питання здійснення державного фінансового контролю в умовах воєнного стану**

Які основні питання перевіряються ДАСУ під час проведення контрольних заходів ?

- **цільове, ефективне та результативне використання коштів** місцевих бюджетів і збереження комунального майна,
- **достовірність визначення потреби в бюджетних коштах** при складанні планових бюджетних показників,
- **законність, ефективність і результативність** діяльності об'єктів контролю **на всіх стадіях** бюджетного процесу,
- **відповідність взятих бюджетних зобов'язань** розпорядниками бюджетних коштів відповідним **бюджетним асигнуванням**, паспорту бюджетної програми,
- **правильність ведення бухгалтерського обліку**,
- **достовірність складання фінансової і бюджетної звітності** та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету,
- **стан внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту** розпорядників бюджетних коштів

(вичерпний перелік: ст. 113 БКУ, ст. 2, 8 ЗУ № 2939)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Види діяльності ДАСУ і РПУ під час воєнного стану

- ! ➤ **ДАСУ і РПУ** продовжують працювати у штатному режимі і здійснювати свої повноваження відповідно до вимог законодавства, у т. ч. прийнятого під час воєнного стану

**Діяльність
забезпечується**

ДАСУ: шляхом здійснення:

- державного фінансового аудита м/бюджетів;
- перевірки та моніторингу державних закупівель ОМС та інших орг.;
- інспектування (ревізія) м/бюджетів

РПУ : шляхом здійснення:

- аудиту(відповідності, ефективності, фінансового), у т. ч. за зверненням ОМС;
- надання в межах компетенції консультацій ОМС
- ✓ залучення працівників державних і контролюючих органів, а також спеціалістів, фахівців-експертів з інших установ і організацій для забезпечення виконання повноважень РПУ

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

ДАСУ:

процес організації **державного фінансового аудиту** місцевих бюджетів

⇒ Аудит проводиться згідно із:

- затвердженням у встановленому порядку планом проведення заходів державного фінансового контролю, що розміщується на офіційному веб-сайті ДАСУ;
- наданим направленням в день виходу на об'єкт аудиту.

(п. 7, 9 ПКМУ № 698)

⇒ загальна тривалість проведення аудиту - не більше як **90 робочих днів**

(п. 10 ПКМУ № 698)

⇒ за результатами аудиту складається звіт:

- проект звіту надається для ознайомлення не пізніше ніж за **1 робочий день** до завершення строку проведення аудиту, визначеного в направленні на його проведення;
- протягом **10 робочих днів з дня отримання проекту звіту** можуть надаватися зауваження та коментарі до нього у письмовій формі;
- за результатами обговорення та узгодження проекту звіту складається протокол узгодження, який підписується у день обговорення та узгодження проекту звіту керівником аудиту та керівником об'єкта аудиту;
- у разі неврахування ДАСУ коментарів об'єкта аудиту, протокол узгодження підписується з відповідною позначкою в ньому;
- керівник аудиту протягом **3-х робочих днів з дня підписання** протоколу узгодження складає та підписує по одному

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Процес організації **ревізії** місцевих бюджетів

- ⇒ загальна тривалість проведення ревізії - **30 робочих днів** - для планової і **15 робочих днів** - для позапланової
- тривалість проведення ревізії може бути подовжена за рішенням суду відповідно на **15 та 5 робочих днів**
(п. 9 пКМУ № 550)
- ревізія може бути зупинена, при цьому вона повинна бути закінчена протягом 60 робочих днів з дня початку
(п. 22 пКМУ № 550)
- ⇒ **планові ревізії** проводяться **відповідно до затверджених планів проведення** заходів державного фінансового контролю, **позапланові** - на наявності підстав, визначених ЗУ № 2939
(п. 5 пКМУ № 550)
- ⇒ за результатами **ревізії складається акт ревізії, який:**
 - надається для ознайомлення і підписання у строк не пізніше ніж **5 робочих днів** після закінчення ревізії;
 - **повертається до Держаудитслужби не пізніше ніж через 3 робочі дні після його отримання. У разі, якщо у повернутому Акті є примітка про заперечення (зауваження) до нього, установа у строк не пізніше ніж 5 робочих днів складає їх та надає до Держаудитслужби;**
 - **Держаудитслужба:**
 - надає письмовий висновок на заперечення в строк не пізніше ніж **15 робочих днів** після їх отримання
(п. 35, 39, 40, 42, 43 пКМУ 550)
 - на підставі актів ревізій та інших матеріалів, оформлених за результатами контрольних заходів, формує зведену довідку
(п.55 пКМУ № 550)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Зміни у діяльності ДАСУ у 2022 році (Постанови від 20.04.2006№ 550: Постанова КМУ від 08.10.2022 № 1123

- **Встановлено, що під час проведення ревізії до програми ревізії можуть вноситися зміни у порядку її затвердження.**
При цьому нове направлення не оформлюється
- **Уточнено порядок отримання пояснень від працівників об'єкта контролю.** Зокрема,
 - а) особисто під розписку керівнику або головному бухгалтеру об'єкта контролю;
 - б) через канцелярію (підрозділ з питань діловодства) **з відміткою на примірнику документа органу фінконтролю** про дату реєстрації в журналі вхідної кореспонденції об'єкта контролю та підписом працівника канцелярії (загального відділу), який здійснив реєстрацію;
 - в) рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням.**У разі ненадання письмових пояснень протягом трьох робочих днів** з дня отримання працівником об'єкта контролю переліку питань чи у разі відмови працівником об'єкта контролю від їх надання **цей факт зазначається в акті ревізії.**
- **Підкориговано норми, що стосуються проведення зустрічних звірок, розширено зміст акту ревізії (для ДАСУ)**
- **Встановлено термін підписання довідок відповідальними особами об'єкта контролю (протягом 2 днів),** які складають посадові особи органу ДАСУ та залучені фахівці, які проводили ревізію у складі групи, за результатами проведення ревізії **з окремих питань.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Заходи контролю ДАСУ 2023 – місцеві бюджети

Плани проведення заходів ДФК на 1 квартал 2023

- План проведення заходів державного фінансового контролю **ДАСУ**
<https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/863>
- Плани проведення заходів державного фінансового контролю **Південного офісу ДАСУ** (офіс в м. Одеса, Херсонська, Миколаївська обл.)
- Плани проведення заходів державного фінансового контролю **Північного офісу ДАСУ** (офіс у м. Київ, Київська, Вінницька, Чернігівська, Житомирська обл.)
- Плани проведення заходів державного фінансового контролю **Західного офісу ДАСУ** (офіс у м. Львів, Волинська, Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Тернопільська, Хмельницька, Чернівецька обл.)
- План проведення контрольних заходів державного фінансового контролю **Східного офісу ДАСУ** (офіс у Дніпрі, Донецька, Запорізька, Кіровоградська обл.)
- Плани проведення заходів державного фінансового контролю **Північно-східного офісу ДАСУ** (офіс у Харкові, Сумська, Полтавська, Луганська обл.)
<https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/1868>

Позапланові заходи - ДАСУ може контролювати діяльність суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які законодавством не віднесені до підконтрольних установ, за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні (Ст.2 ЗУ №№ 2939)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Заходи і результати контролю ДАСУ під час воєнного стану. Що треба знати ОМС

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Заходи контролю центрального апарату ДАСУ стосовно місцевих бюджетів

**План проведення
заходів ДФК ДАСУ
На 1 квартал 2023 р.**

Наказ ДАСУ від 16.12. 2022 р. № 299

(у редакції наказу ДАСУ від 28 грудня 2022 року № 315)

<https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/863>

Рубрика: Плани проведення інспектувань

**Основні об'єкти
проведення
к/заходів на 1
квартал 2023 р.
(ВИТЯГ З САЙТУ)**

Зокрема (на рівні центрального апарату ДАСУ)

Управління освіти Департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради (аудит)

Департамент освіти Полтавської міської ради

Управління освіти, культури, молоді та спорту Садівської сільської ради Сумського району Сумської області

Відділ освіти виконавчого комітету Канівської міської ради Черкаської області

Чернівецька міська ТГ

Гніванська міська територіальна громада і т. д.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності ДАСУ за 2022 рік: перелік типових порушень

1. Встановлено нестачі (втрати) за результатами проведення інвентаризації товарів на складі і на відповідальному зберіганні
2. Можлива втрата фінансових ресурсів через **неповернутий** постачальником аванс, у зв'язку не поставленим товаром
3. **Не підтверджено зустрічними звітками на підприємствах отримання товарів**, які могли бути потім передані покупцю (установі)
4. Передано **продукти** харчування (гуманітарна допомога), **строк придатності яких сплив**
5. Здійснення закупівлі товарів за цінами, які вищі середньоринкових цін Аграрної біржі, що призвело до втрати ресурсів (на різницю вартості) відповідного бюджету
6. Придбання продовольчих товарів для населення **у завищеному обсязі**, тобто для більшої кількості осіб, ніж тієї кількості, яка потребувала забезпечення такими товарами (постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 328)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності ДАСУ за 2022 рік: перелік типових порушень

7. За даними бухгалтерського обліку не підтверджено факти отримання, оприбуткування та передачі більше 30 транспортних засобів, отримувачем (імпортером) яких згідно з інформацією Державної митної служби України є ОВА
8. ОВА не передано набувачам гуманітарної допомоги обладнання для налаштування та функціонування інформаційно-телекомунікаційних мереж, яке отримано в якості гуманітарної допомоги у квітні-травні 2022 року
9. Списано кошти на видатки (витрати) всупереч законодавству без отримання товарів, а саме внаслідок не доукомплектування продуктових наборів тривалого зберігання, що надійшли до відповідної ...РВА
10. Не надійшлотонн гуманітарного вантажу набувачу (палацу мистецтв), який визначений у вантажно-митних деклараціях
11. Встановлено нецільове використання 5 транспортних засобів, отриманих як гуманітарна допомога ОДА, які обліковуються в підрозділі ОДА, та не передані безоплатно набувачам - до військових частин чи інших військових формувань, чим недотримано вимоги ст. 11 Закону України «Про гуманітарну допомогу» в частині використання гуманітарної допомоги за цільовим призначенням.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності ДАСУ за 2022 рік: перелік типових порушень

12. Не підтверджено первинними документами отримання та використання за призначенням:

- товарів (гуманітарної допомоги) в кількості ...тонн,
- транспортних засобів ..., чим недотримано вимоги ст. 11 Закону України «Про гуманітарну допомогу»

13. Матеріальні цінності, які були закуплені та передані від Управління Верховного Комісара ООН у справі біженців для вирішення надзвичайних потреб внутрішньо-переміщених осіб в ... області **не використані за призначенням у повному обсязі** (залишки зберігаються на складі)

14. Не підтверджено отримання транспортних засобів та ... тонн іншої гуманітарної допомоги, ввезеної юридичними та фізичними особами на територію України **із зазначенням отримувача –обласна військова адміністрація**. Відповідно до отриманих на запити інформацій, **окремі органи місцевого самоврядування не підтвердили отримання гуманітарної допомоги від обласної військової адміністрації (через транзитний хаб)**.

15. Не відображено в обліку кредиторську заборгованість за отриманий та неоплачений товар, що **є також перевищенням межі взяття бюджетних зобов'язань (тобто відбулася фактична господарська операція поза межами обсягів бюджетних асигнувань кошторису)**

16. Проведення адміністрацією оплати за товар підприємству - постачальнику без фактичного його отримання у передбаченій кількості (немає підтвердження первинними документами отримання певної кількості товару, що означає втрату ресурсів)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Заходи і результати аудиту РПУ під час воєнного стану. Що треба знати ОМС

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Заходи контролю (аудиту) РПУ у 2023 р.

РПУ проводить заходи державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) відносно місцевих органів на підставі своїх планів роботи або окремих рішень про позапланові заходи, підписаного членом РПУ у відповідному дорученні.

Рішення Рахункової палати від 29.12.2022 № 29-1 (із змінами)

<https://rp.gov.ua/Plan/2023/?id=1473>

План роботи Рахункової палати на 2023 рік (витяги)

➤ **Дата засідання (розгляд звітів за результатами здійснення аудиту– 16 травня 2023 року)**

14. Аналіз ефективності використання коштів державного бюджету, виділених на соціальний захист внутрішньо переміщених осіб, в умовах воєнного стану.

➤ **Дата засідання – 27 червня 2023 року**

27. Аудит ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення окремих видатків районних рад, спрямованих на виконання їх повноважень.

➤ **Дата засідання – 25 липня 2023**

33. Аудит ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток комунальної інфраструктури, у тому числі на придбання комунальної техніки.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Заходи контролю (аудиту) РПУ у 2023 році

Рішення Рахункової палати від 29.12.2022 № 29-1(із змінами)

План роботи Рахункової палати на 2023 рік (витяги)

- **Дата засідання – 24 жовтня 2023 року**
44. Аудит ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я.
- **Дата засідання – 7 листопада 2023 року**
49. Аудит ефективності використання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності РПУ за 2022 рік: перелік рішень стосовно м/бюджетів (для ознайомлення)

Аналіз використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію заходів, спрямованих на підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в сільській місцевості (20.12.2022)

Аналіз використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери (26.07.2022)

Аудит ефективності використання коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на створення навчально-практичних центрів сучасної професійної (професійно-технічної) освіти (28.04.2022)

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності РПУ на прикладі рішення від 20.12.2022 № 26–4. На що звернути увагу ОМС?

1. Звіт про результати **аналізу спрямування залишків коштів за субвенціями з державного бюджету місцевим бюджетам**, збережених на рахунках місцевих бюджетів станом на 1 січня 2022 року, в умовах воєнного стану

https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2022/26-4_2022/Zvit_26-4_2022.pdf

01.2023 - 12591.323 млн.грн, із них 3218.506 –освітня субвенція. Для використання - 9372.817

Загалом за результатами аналізу використання залишків коштів субвенцій встановлено факти (типіві порушення):

- прийняття неефективних управлінських рішень;
- неекономного використання бюджетних коштів;
- **передання майна (ЗСУ) з порушенням законодавства** (з них усунуто порушень на 95%),
- **порушення при плануванні бюджетних видатків** –...тис. грн,
- інші нефінансові порушення –тис. гривень.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Результати діяльності РПУ на прикладі рішення від 20.12.2022 № 26–4

- **Однією з головних причин невикористання частини залишків коштів субвенцій станом на 01.08.2022 є:**
 - розподілення коштів на видатки, які не є першочерговими згідно з Порядком № 590, яким визначено пріоритетність (черговість) здійснення видатків Казначейством.
 - Внаслідок цього розпорядниками коштів місцевих бюджетів не використано залишків коштів субвенцій на загальну суму....
- **Інші порушення:**
 - не обґрунтовані відповідними розрахунками відповідні показники за видатками та не деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг) із зазначенням вартості за одиницю.
 - встановлено невідповідність та відсутність в окремих місцевих бюджетах областей єдиного підходу до визначення та кодування програмної класифікації видатків
 - не обґрунтовано розрахунки потреби щодо заходів, пов'язаних з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із веденням воєнного стану, що призвело до неефективних управлінських рішень в частині спрямування залишків коштів субвенцій та, як наслідок, не використано залишки коштів субвенцій в розмірі
 - в окремих рішеннях про місцевий бюджет при формуванні бюджетних програм невірно застосовано кодування бюджетних програм

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Права об'єктів контролю (ОМС) під час здійснення аудиту РПУ

Відповідно до Закону № 576 (наводяться окремі витяги):

- **бути присутніми під час здійснення заходу** державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) та надавати пояснення з питань, що виникають під час його здійснення, **ознайомлюватися та отримувати за результатами аудиту ефективності, фінансового аудиту акт до його підписання** (ст.33 Закону № 576);

За наявності зауважень **щодо змісту акта керівник** об'єкта контролю (а в разі його відсутності – посадова особа об'єкта контролю, яка його заміщує) **підписує такий акт із застереженнями та подає (надсилає) у строк не пізніше п'яти робочих днів члену РПУ**, відповідальному за здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту), **аргументовані письмові зауваження** стосовно положень акта, з якими не погоджується. Такі зауваження розглядаються членом Рахункової палати під час складання звіту за результатами здійснення заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) (п.34.12 Регламенту). Всі інші права об'єкта контролю і перевіряючих його детально визначено у Гл. 34 Регламенту;

- **після складання акта знайомитися із зведеним документом і у встановлений термін**
- **надавати зауваження до звіту** (складовими частинами якого є акт, висновки та рекомендації (пропозиції)) **у 5-ти денний строк після обговорення його проекту члену Рахункової палати, який їх розглядає та складає довідку про результати розгляду.**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Права РПУ: вимоги до об'єкта контролю (ОМС) та наслідки їх невиконання

Відповідно до Глави 33 Регламенту (далі представлено витяги) :

- у разі ненадання на вимогу керівника контрольної групи РПУ усіх матеріалів, зазначених у переліку питань та документів, цей факт відображається в акті за результатами здійснення аудиту ефективності та фінансового аудиту, про що складається протокол про адміністративне правопорушення. Порядок складання та направлення Рахунковою палатою до суда протоколу про адміністративне правопорушення затверджується рішенням Рахункової палати
- РПУ у разі виявлення при здійсненні заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) ознак кримінального або адміністративного правопорушення протягом семи днів повідомляє про них органи Бюро економічної безпеки України та інші відповідні правоохоронні органи.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

! Щодо перешкоджання діяльності РПУ, члена РПУ:

Кримінальний кодекс України (ст. Стаття 351-1)

1. Невиконання службовою особою законних вимог РПУ, члена РПУ, створення штучних перешкод у їх роботі, надання їм завідомо неправдивої інформації -

караються штрафом від ста до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до трьох років".

Кодекс України про адміністративні правопорушення (ст. Стаття 188-19)

Невиконання законних вимог РПУ, члена РПУ, створення перешкод у їх роботі під час здійснення ними своїх повноважень, надання неправдивої або неповної інформації або ненадання інформації у строк, встановлений законом, -

- тягнуть за собою накладення штрафу на посадових осіб від ста до двохсот п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Повторне протягом року вчинення **порушення**, передбаченого частиною п'ятою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню,

- "тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб від двохсот п'ятдесяти до чотирьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян"

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Ризикові господарські операції ОМС по виконанню кошторисів (планів використання) у воєнний час таДФК за дотриманням законодавства

Найбільш типові ризикові господарські операції:

- тимчасове залучення (використання) комунального майна.
- примусове відчуження комунального майна;
- безоплатна передача комунального майна у державну власність;

Кожна господарська операція має підстави для здійснення, що встановлені у законодавстві, і передбачає відповідне документальне оформлення при її реалізації (відповідний перелік підтвердних і первинних документів).

Навіть в умовах війни існують свої правила, послідовність дій та гарантії їх дотримання з боку держави.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Тимчасове (залучення) використання комунального майна – об'єкта нерухомості

Підстави для тимчасового (залучення) використання - Нормативно-правова база

1) ЗУ “Про правовий режим воєнного стану”(п.3, 4, 17 ст.8):

військове командування разом із військовими адміністраціями *(у разі їх утворення)* можуть самостійно або із залученням органів місцевого самоврядування запроваджувати та здійснювати в межах тимчасових обмежень конституційних прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб,

- заходи правового режиму воєнного стану, зокрема які передбачають використання потужності та трудових ресурсів підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони.

2) ЗУ «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» (ст.21) передбачено, що підприємства, установи та організації, зокрема зобов'язані надавати під час мобілізації:

- **будівлі, споруди, інше майно**

Підставою (підтвердними документами для забезпечення правомірності заходів та дій) будуть :

- **письмовий наказ ОВА/військового командування**

- **акт про тимчасове використання об'єкту нерухомого майна довільної форми (підписаний обома сторонами).**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Тимчасове (залучення) використання комунального майна для забезпечення військово-транспортного обов'язку (ВТО)

Реалізація вимог нормативно-правової бази

1) Відповідно до ст.21 ЗУ «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» підприємства, установи та організації, зокрема **зобов'язані надавати під час мобілізації**

- будівлі, споруди..; - **транспортні та інші матеріально-технічні засоби.**

Збройним Силам України, іншим військовим формуванням, Оперативно-рятувальній службі цивільного захисту **згідно з мобілізаційними планами** в порядку, встановленому законом.

2) Порядок виконання ВТО регулює Положення про ВТО, затверджене постановою КМУ від 28.12.2000 № 1921 (далі — Положення № 1921).

3) Лист Міноборони: від 23.09.2015 р. № 266/із/2226 Щодо переліку вантажних та легкових автомобілів, які можуть призначатися для задоволення потреб військових формувань на особливий період

Положення № 1921: послідовність виконання ВТО, оформлення документів ОМС

Підставою для мобілізації транспорту для установ, підприємств є розпорядження місцевих держадміністрацій (виконавчих комітетів місцевих рад), прийнятих за поданням місцевого військкомату, в якому визначають:

- ліміти (гранично допустимі обсяги) для безоплатного залучення транспортних засобів і техніки
- перелік підприємств-власників, транспорт яких може бути мобілізований.

Залучення транспорту в мирний час та період мобілізації проводять:

- **військові комісаріати** шляхом вручення керівникам або власникам підприємств/установ розпоряджень (часткових нарядів) - завдань передати військовим формуванням визначені транспортні засоби й техніку, а також порядок, пункти та строки передання. Має бути скріплений печатками й підписаний головою МДА та керівником ТЦКСП (абз. 5 п. 2 Положення № 1921).

Керівник установи відповідно до наряду для забезпечення мобілізації транспорту здійснює за власні кошти його доставку (за кількістю, типами і марками) на визначений пункт прийому-передачі і у визначений термін здійснюється Керівником установи.

Залучення транспортних засобів і техніки оформляється відповідним актом приймання-передачі у 3-х примірниках. (залишкова (балансова) вартість транспортного засобу або техніки, визначена відповідно до даних балансу, складеного на останню звітну дату) – форма у додатку 4, 5 до Положення № 1921 (п.27).

За власною ініціативою власника та за рахунок його коштів може проводитися незалежна оцінка транспортного засобу або техніки шляхом залучення суб'єкта оціночної діяльності.

Положення № 1921: послідовність виконання ВТО, оформлення документів

Керівники підприємств/установ мають подавати до військових комісаріатів щороку до 20 червня і 20 грудня відомості про наявність: 1) транспортних засобів і техніки, їх технічний стан, 2) про громадян, які працюють на таких транспортних засобах і техніці, за формою, що визначена у Додатку 1 до Положення № 1921 (п.15)

ТЗ повертаються протягом 30 календарних днів з дати оголошення демобілізації через військові комісаріати, які здійснили таке залучення (п.30) Компенсація шкоди ТЗ і техніці внаслідок їх залучення під час мобілізації, здійснюється за рахунок коштів державного бюджету протягом п'яти наступних бюджетних періодів після оголошення демобілізації та повернення транспортних засобів і техніки підприємствам, установам та організаціям (п.37).

У разі знищення ТЗ і техніки вони підлягають списанню з балансового обліку підприємств, установ та організацій на підставі наданих військовими формуваннями документів, які підтверджують їх знищення

Порядок отримання компенсації за пошкоджене/знищене майно:

- 1) заява + акт приймання-передачі, акт про повернення під час демобілізації транспортних засобів і техніки і висновок експерта (експертне дослідження) або звіт про оцінку майна (акт оцінки майна).
- 2) за результатами розгляду документів – висновок для здійснення виплати компенсації (протягом 5 років);
- 3) У разі знищення – звіт + документи, що підтверджують знищення для списання. Виплата моральної шкоди.

Залучення транспорту не змінює його власника

Де і як відображаються в обліку тимчасово залучені ТЗ в ОМС

Оскільки перехід права власності на транспортний засіб не відбувається (при поверненні), то **відсутні підстави для списання такого майна з балансу.**

Бюджетна установа продовжує вести облік мобілізованих транспортних засобів на субрахунку 105 «Транспортні засоби».

Наказ Мінфіну від 13.09.2016 № 818 «Про затвердження типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору та порядку їх складання

В аналітиці облік таких об'єктів продовжують вести в Інвентарних картках обліку основних засобів в бюджетних установах типової форми № ОЗ-6 (бюджет). При цьому доцільно зробити позначку про те, що таке майно знаходиться поза межами установи, та зазначити підстави.

Амортизацію на мобілізовані ТЗ також **продовжуємо нараховувати.**

Помилки при заповненні акту- передачі:

- 1) Некоректно використовуються поняття «вилучення» та «відчуження». Тобто, не звертають увагу на те, хто саме є власником транспортного засобу. Треба «відчуження»
- 2) Некоректно зазначається в акті надзвичайна обставина, за якої здійснюється вилучення чи відчуження майна. Замість: «введення воєнного стану» може бути вказано, наприклад, «повна мобілізація».
- 3) При фактичному відчуженні майна не проводиться його оцінка, не вказується вартість. Відсутній акт оцінки майна.
- 4) Не завжди зазначається дата підписання акту, хоча даний реквізит є надзвичайно важливим, адже відповідно до п.3 ст.7 Закону № 4765-IV право державної власності на майно виникає з дати підписання акту.
- 5) У тексті акту може бути посилання на мобілізаційне повідомлення. Натомість фактично у наявності може бути «Наряд».

Увага!

Вилучення майна - позбавлення державних підприємств, державних господарських об'єднань права господарського відання або оперативного управління індивідуально визначеним державним майном з метою його передачі для потреб держави в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану.

Вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану здійснюється без відшкодування вартості такого майна.

Механізм «вилучення майна» не стосується місцевого самоврядування

Доступ до актуальної інформації про транспортні засоби ОМС – контроль щодо забезпечення ВТО

Візьміть до уваги П.4 ст.6 (новий пункт) ЗУ "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію "

З метою запровадження механізмів безпосереднього **доступу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки до актуальної інформації про транспортні засоби установ/підприємств**

Територіальні органи Міністерства внутрішніх справ України щокварталу подають до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки відомості про реєстрацію (перереєстрацію), переобладнання та зняття з обліку транспортних засобів, які перебувають у власності підприємств, установ та організацій і можуть бути призначені для задоволення потреб Збройних Сил України та інших військових формувань в особливий період.

Особливий порядок використання майна в умовах воєнного стану: 2) примусове відчуження

ЗУ “Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»” (п. 1 ч. 1 ст. 1 ЗУ № 4765):

примусове відчуження майна - позбавлення власника права власності на індивідуально визначене майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану

за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості.

Примусове відчуження майна (ст. 4) здійснюється:

за рішенням військового командування **за погодженням з відповідно** з Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласною, районною, Київською чи Севастопольською міською державною адміністрацією **або виконавчим органом відповідної місцевої ради,**

або

за рішенням військового командування **без погодження** у місцевостях, **де ведуться бойові дії.** Примірник акту та документ, що містить висновок про вартість майна, вручаються під розписку особі, у якій відчужується або вилучається майно, або її уповноваженому представнику.

Особливий порядок використання майна в умовах воєнного стану: примусове відчуження

Примусове відчуження **!! рухомого майна!!**, що використовується чи може використовуватися **для забезпечення діяльності підприємств оборонно-промислового комплексу України**, здійснюється на підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України за відповідною процедурою, встановленою ст.5.

Висновок щодо примусового відчуження:

- здійснюється в умовах правового режиму воєнного стану за рішенням військового командування;
- рішення погоджується з виконавчим органом відповідної місцевої ради (крім місцевості, де ведуться бойові дії);
- відшкодовується вартість відчуженого майна.

Які документи слід оформляти/отримувати для відчуження майна

Про примусове відчуження майна складається акт, у якому зазначається конкретна інформація (п.4 ст.6 ЗУ № 4765)

Бланк акту про примусове відчуження або вилучення майна виготовляється за єдиним зразком, затвердженим Кабінетом Міністрів України (ч. 1 ст. 7 Закону № 4765), а примірник останнього вручається власнику або представнику та проводиться відповідна оцінка відчуженого майна суб'єктами оціночної діяльності або (за відсутністю) органами державної/місцевої влади (ст. 8 Закону № 4765).

Форма Акту затверджено Постановою Кабміну від 31 жовтня 2012 р. № 988

У разі відсутності особи, у якої відчужується майно, або її законного представника під час складання акту про примусове відчуження майна **такий акт складається без її участі** (ч. 5 ст. 7 Закону № 4765).

Фактично **оформлення документів для примусового відчуження майна**, а також оплата витрат з оцінки майна, яке відчужується, **здійснюються військовим командуванням, органом, що прийняв рішення про таке відчуження**, за рахунок коштів державного бюджету (ч. 3 ст. 10 Закону № 4765).

Право державної власності на майно або припинення права комунальної власності в такому разі також виникає з дати підписання акту. (Ч.3 статті 7 Закону).

Увага! Право власності підлягає державній реєстрації відповідно до Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”

Ч.1 ст. 2 Закону про реєстрацію державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень (**Лист Мін'юсту від 06.07.2022 р. № 53896/65053-12-22/8.4.1**)

Право ОМС та механізм відшкодування вартості майна

Затверджено постановою від 31.10.2012 р. № 998 (із змінами) «Порядок розгляду заяв та здійснення виплат для наступної повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного чи надзвичайного стану»

Право мають **юридичні особи комунальної і приватної форми власності та фізичні особи, у яких відчужені будівлі, споруди, транспортні засоби та інше майно.**

Заява про виплату наступної повної компенсації приймається, обліковується і розглядається за місцем відчуження майна:

- в умовах правового режиму воєнного стану - територіальним центром комплектування та соціальної підтримки;

До заяви додаються акт про примусове відчуження майна та висновок про вартість такого майна.

Відмова у прийнятті та розгляді заяви не допускається.

Орган, що прийняв рішення про примусове відчуження майна, на підставі виданого ним висновку враховує відповідну потребу в коштах у бюджетному запиті на наступний бюджетний період (після скасування правового режиму надзвичайного стану) або на п'ять наступних бюджетних періодів_(після скасування правового режиму воєнного стану).

Повернення відчуженого комунального майна

У разі якщо після скасування правового режиму воєнного чи надзвичайного стану майно, яке було примусово відчужене, зберіглося, а колишній **власник** або уповноважена ним особа **наполягає на поверненні майна, таке повернення здійснюється в судовому порядку.**

Підставою для повернення майна є рішення суду, яке набрало законної сили.

У разі повернення майна особі у неї поновлюється право власності на це майно.

Одночасно юридична особа зобов'язується повернути грошову суму, яка була нею одержана у зв'язку з відчуженням майна, з вирахуванням розумної плати за використання цього майна.

Передача об'єктів з комунальної у державну власність

3). Добровільна передача майна:

- 30 ст.26 ЗУ «Про місцеве самоврядування»

- ст. 5 ЗУ «Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності»

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 р. № 1482 Порядок подання та розгляду пропозицій щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність та утворення і роботи комісії з питань передачі об'єктів у державну власність.

Передача об'єктів з комунальної у державну власність: організаційні питання

Ініціатива щодо передачі об'єктів з комунальної у державну власність може виходити від: міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, Фонду державного майна, інших державних органів, які відповідно до законодавства здійснюють функції з управління державним майном, інші (п.2 [Постанова № 1482](#))

Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється за рішенням:

сільських, селищних, міських **рад** - щодо об'єктів права комунальної власності відповідних територіальних громад (п.3);

Передача об'єктів з комунальної у державну власність здійснюється **за наявності згоди на передачу:**

- Кабміну щодо:

цілісних майнових комплексів підприємств, установ, організацій, їх структурних підрозділів тощо (п.3а))

- органів, уповноважених управляти державним майном - щодо іншого окремого індивідуально визначеного майна підприємств (крім нерухомого майна) (п.3 б));

- органів, уповноважених управляти державним майном - щодо іншого окремого індивідуально визначеного майна підприємств (крім нерухомого), яке буде використовуватися Збройними Силами, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами, у період воєнного стану (зміни від 01.04.22 Постанова № 402) - (п.3 в)

Особливості передачі об'єктів з комунальної у державну власність під час воєнного стану: організаційні питання

Якщо передача здійснюється за згодою органів, визначених підпунктом "в" пункту 3 цього Порядку, пропозиції щодо такої передачі погоджуються її ініціатором (ЗСУ, військові формування, правоохоронні органи) лише із зазначеними суб'єктами та відповідним органом місцевого самоврядування (п.6 Постанова № 1482)

Особливості оформлення передачі об'єктів з комунальної у державну власність

У разі передачі окремого індивідуально визначеного майна підприємств (крім нерухомого), яке буде використовуватися Збройними Силами, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами, у період воєнного стану, **комісія з питань передачі об'єктів !!не утворюється** (п. 9⁻¹ Постанова № 1482))

Передача об'єктів оформляється актом приймання-передачі (додаток до Постанови № 1482) окремого індивідуально визначеного майна підприємства (крім нерухомого), який складається у **чотирьох примірниках, підписується** головою або заступником голови відповідного органу місцевого самоврядування та уповноваженою особою органу, уповноваженого управляти державним майном, та скріплюється печатками відповідних органів.

{Абзац другий пункту 9⁻¹ із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ [№ 402 від 01.04.2022](#)}

В акті приймання-передачі окремого індивідуально визначеного майна підприємства (крім нерухомого) зазначається **відповідна інформація, яка передбачає наявність конкретики щодо стану майна та передачу відповідних документів.**

Корисна інформація для контролю законності забезпечення гуманітарної допомоги

1. Міністерство соціальної політики: Нормативно-правова база - накази

<https://www.msp.gov.ua/timeline/?t=6&from=&till=&g=177&cat=0&dn=#tagpanel>

2. Лист Мінфіну від 27.04.2022 р. № 41020-06-5/8479 – щодо бухгалтерського обліку благодійної та гуманітарної допомоги

3. Відділ узагальненої судової практики 7 ААС (СЬОМИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД)

серпень 29, 2022 ; <https://7aas.gov.ua/mexanizm-nadannya-gumanitarno%D1%97-dopomogi/>

- Про гуманітарну допомогу
- Щодо обліку та звітності гуманітарної допомоги
- Щодо документального оформлення гуманітарної допомоги

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Корисна інформація щодо контролю гуманітарної допомоги

4. Національне агентство запобіганню корупції (НАЗК): Механізм надання державою гуманітарної допомоги в умовах воєнного стану станом на 01 червня 2022 р. (висновки і застереження)

Аналітична довідка має на меті описати чинний порядок роботи з гуманітарною допомогою та акцентувати увагу на тих корупційних ризиках, які наявні в цьому процесі.

<https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2022/07/Mehanizmy-nadannya-derzhavnoyu-gumanitarnoyi-dopomogy-v-umovah-voyennogo-stanu>.

1. Системні проблеми функціонування механізму забезпечення гуманітарної допомоги станом на 01.06.2022
2. Законодавче та нормативне регулювання питань забезпечення гуманітарною допомогою...
(Порівняльна таблиця основних змін до нормативного регулювання – стор.21-22)
3. Види гуманітарної допомоги
4. Система забезпечення гуманітарною допомогою в умовах воєнного стану.....
5. Головні суб'єкти держави, які беруть участь у забезпеченні гуманітарною допомогою...
6. Забезпечення гуманітарною допомогою на відрізку «остання миля»
7. Транспортна і складська логістика.....
8. Висновки

ДОДАТОК № 1. Аналіз функціонування онлайн-ресурсів для збору гуманітарної допомоги

ДОДАТОК № 2. Корупційні та інші ризики у процедурах забезпечення гуманітарною допомогою в умовах воєнного стану

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Корисна інформація щодо контролю гуманітарної допомоги

4. Національне агентство запобіганню корупції (НАЗК) *(продовження)*

Стор.59 (витяг із р. VI. Забезпечення гуманітарною допомогою на відрізку «остання миля»)

..попри скасування спеціального документування та звітування про гуманітарну допомогу, потреба у складанні первинних документів для цілей ведення бухгалтерського обліку юридичними особами (переважно комунальними) залишається, як і обов'язок подання фінансової звітності. Питання документального оформлення стало особливо актуальним після запровадження кримінальної відповідальності за нецільове використання гуманітарної допомоги. Бухгалтерський облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги у порядку, встановленому Міністерством фінансів України.

У разі відсутності обліку щодо отримання та цільового використання гуманітарної допомоги вона вважається використаною не за цільовим призначенням.

Корисна інформація щодо контролю гуманітарної допомоги

5. Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками у Дніпропетровській області

Щодо поводження із гуманітарною допомогою https://www.dls.gov.ua/for_subject

Облік гуманітарної допомоги та відповідна звітність здійснюються отримувачами гуманітарної допомоги та набувачами гуманітарної допомоги (юридичними особами) у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики допомоги (Міністерство фінансів України) (абз.4 статті 11 Закону № 1192 (Закон про гуманітарну допомогу)).

Приймайте гуманітарну допомогу на підставі первинних документів: актів або накладних. **Перевіряйте наявність вартісних показників та інших обов'язкових реквізитів первинки, що передбачає частина друга статті 9 Закону про бухоблік.**

Дарувальники наразі часто надають документи тільки з кількісними показниками. **Такі документи не є первинними в розумінні Закону про бухоблік.** У цьому разі оприбутковуйте безоплатно отримані активи за результатами оцінки, яку має здійснити спеціально створена комісія установи.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**Global
Communities**
Ukraine

Дякую за увагу!

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ
ЦЕ ДОБРЕ